

3. Мицкан Б.М. Туризм – аеробні можливості організму і здоров'я // Джерела. – 1999. – №3. – С.52-57.
4. Форми та зміст “Активного туризму” у ВНЗ м. Львова / А.Клемба, Л.Зубрицький, Ю.Любіджанін, Л.Шевчук // Молода спортивна наука України: Зб. наук. пр. з галузі фізичної культури і спорту. – Л., 2004. – Вип. 8. – Т. 4. – С.177-180.
5. Шур Ю.В., Дмитрук О.Ю. Спортивно-оздоровчий туризм: Навч. посіб. – К.: Альтер-прес, 2003. – 232 с.

УДК 796.011.1:004
ББК 511.1:23

Олександр Скалій

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ КАТЕГОРІЙНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ

У статті показано нові напрямки застосування сучасних інформаційних технологій для оптимізації процесу підготовки та проведення категорійних туристичних походів.

Ключові слова: *інформаційні технології, категорійні туристичні походи.*

In this work the directions of modern using of an information technologies respect to categorical touristic trips are showed.

Key words: *information technologies, categorical touristic trips.*

Постановка проблеми. Процес підготовки та проведення категорійних туристичних походів вимагає від керівника та його учасників тривалої та ретельної підготовки, від якої часто й залежить успіх проведення самої подорожі. Значно полегшити та оптимізувати його можна за допомогою сучасних інформаційних технологій. В галузі туризму такі технології використовуються часто, проте про застосування їх у процесі спортивного туризму, туристичних походів у науковій літературі згадується рідко [1, 2].

Метою нашого дослідження стало визначення нових напрямків застосування сучасних інформаційних технологій для оптимізації процесу підготовки та проведення категорійних туристичних походів.

Результати дослідження. Відомо, що половина успіху туристичного походу залежить від його підготовки. Учасники повинні вирішити ряд завдань, найважливішими з яких є розробка маршруту та аварійних евакуаційних шляхів, складання меню з урахуванням особливостей подорожі, розподіл постійних обов'язків, підготовка групового та індивідуального спорядження. Найскладнішим в даному переліку є процес розробки маршруту. Він вимагає навичок роботи з картою, хорошого просторового та рельєфного уявлення, розуміння особливостей руху групи по маршруту. Розробник маршруту часто зустрічається із проблемою точності обрахування довжини денних переходів, так як для цього необхідно враховувати і величину перепадів висот. Навіть при бездоганно розробленому маршруті, часто, в процесі самої подорожі, важко визначити точне місце знаходження, тобто здійснити детальне орієнтування внаслідок суб'єктивних чинників (густий ліс, туман, сутінки).

Пришвидшити процес розробки маршруту та підвищити його якість можна за допомогою комп'ютерних програм Ozi Explorer та Google Earth. При наявності електронних карт місцевості програма Ozi Explorer допоможе створити маршрут подорожі, визначити різницю перепадів висот, розділити маршрут на денні етапи.

Важливо, що програма автоматично обраховує довжину наміченої траєкторії. Ефективним інструментом даної програми є можливість переведення карт із режиму 2D у 3D, тобто дозволяє наочно побачити рельєф місцевості подорожі, а отже ефективніше спланувати перехід (рис.1).

Що стосується наочного дослідження місцевості, то поважне місце в цій сфері займає програма Google Earth. Дана програма містить в собі детально сфотографовану з космосу земну поверхню, і дає можливість побачити не лише великі об'єкти такі як шосе, будинки, але й (в окремих випадках) стежки, окремо стоячі дерева, струмки. Корисною для спортивних туристів в двох вищезгаданих програмах є функція точного визначення координат, за допомогою якої безпосередньо під час подорожі можна встановити своє місце знаходження, а після – проаналізувати траєкторію руху протягом всієї подорожі. Аналіз подорожі – важливий етап туристичного походу.

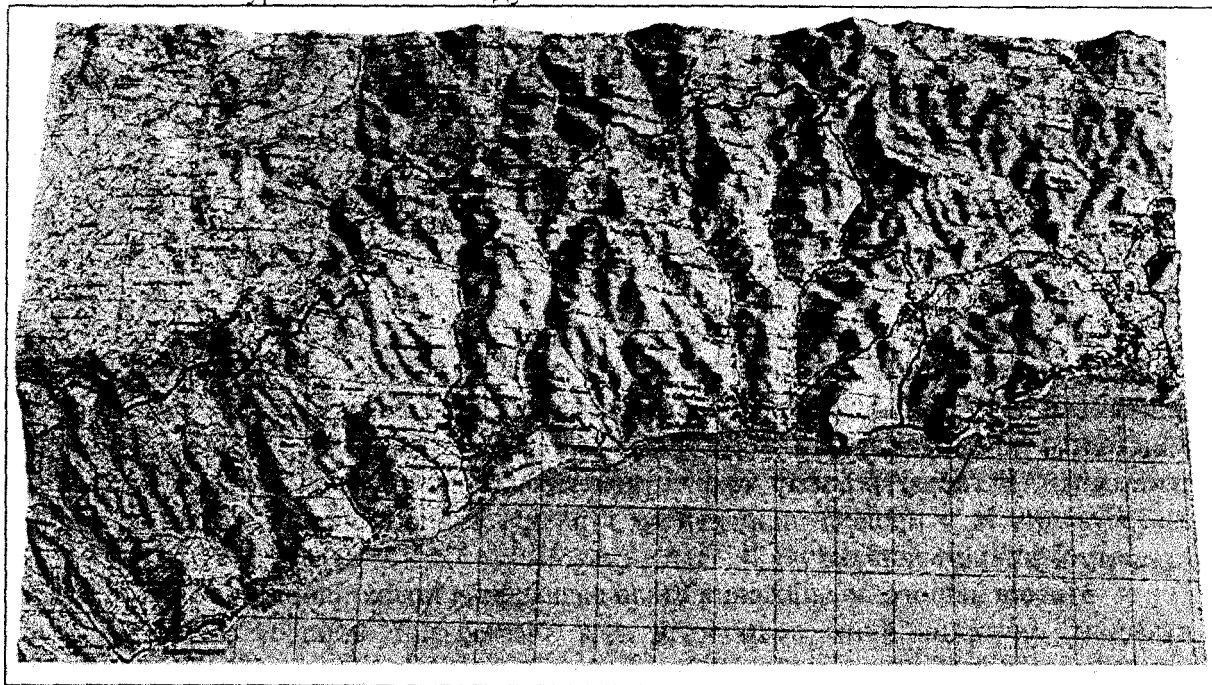


Рис.1. 3D карта із нанесенням траєкторії руху подорожі

Інформація, яку можна отримати використовуючи програми Ozi Explorer та Google Earth дозволяє зробити такий аналіз глибоким та ґрунтовним. Так, наприклад, встановлюється точна довжина пішого переходу, перепад висот, час активного руху та відпочинку, будується траєкторія пересування групи. Більшого ефекту можна досягнути додатково використовуючи засоби глобальної навігації. Всі розроблені маршрути, а також траєкторії пройдених походів можна зберігати в електронному вигляді і використовувати в подальшій діяльності.

Наступний важливий напрямок використання сучасних комп'ютерних технологій – інформаційний. Використовуючи Інтернет можна значно полегшити процес підготовки. Так в своїй діяльності ми використовуємо наступні можливості всесвітньої мережі:

- опубліковані звіти груп, які вже подолали маршрут дозволяють взнати специфічні особливості подорожі, можливі несподіванки та небезпеки;

- електронні магазини (<http://www.torgsvit.com.ua/>) дозволяють не тільки обраховувати кошторис меню подорожі не виходячи з кімнати, але й зберігати дане меню в електронному вигляді на необмежений термін;
- розроблені карти та траєкторії подорожей для використання у пристроях глобального позиціонування;
- широкий вибір фото та відео матеріалів регіону передбачуваної подорожі.

У 2005-2006 роках нами було проведено дослідження ефективності використання сучасних інформаційних технологій в туристичних подорожах. Із групою студентів групи підвищення спортивної майстерності зі спортивного туризму Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка було здійснено 2 пішохідних походи I категорії складності по гірському району Криму. В першому – користувалися традиційними засобами – паперові карти, компаси, лінійки, курвіметри, тощо. В другому здійснювалося максимальне використання всіх можливих інформаційних засобів – GPS навігатор, Palm із зазначеним програмним забезпеченням, Інтернет ресурси. Два походи було пройдено успішно, проте ефективність їх підготовки та реалізації мали певні відмінності. Тривалість розробки маршруту першого походу була дещо довшою та складнішою. Під час проведення мали місце випадки тимчасового сходу з маршруту, блукання. Місця 2 нічлігів із 6 були вибрані не досить вдало. Під час аналізу результатів походу було досить складно відобразити точну траєкторію руху. Спостереження та аналіз результатів другого походу дають можливість стверджувати, що він здійснювався на значно вищому організаційному рівні. Попереднє “віртуальне проходження” маршруту групою на екрані комп’ютера, детальний огляд біваків з висоти пташиного польоту, наочна демонстрація рельєфу маршруту спонукали учасників до ефективнішої підготовки, глибокого усвідомлення перешкод, які доведеться подолати. В ході подорожі група постійно володіла інформацією про місце знаходження (а від цього не було випадків сходження з маршруту), швидкість пересування групи. Режим руху учасників також корегувався завдяки прогнозованому часу подолання кожного етапу який надавав пристрій глобального позиціонування. Учасники походу відчували себе впевнено, зникла присутня у першому поході емоційна напруженість. Під час аналізу походу було розроблено віртуальні тривимірні карти місцевості із нанесенням траєкторії руху кожного дня подорожі, що дозволило наочно оцінити весь маршрут та подолані перешкоди.

Висновок.

Використання сучасних інформаційних технологій в процесі підготовки і проведення категорійних походів може виступати лише в ролі допоміжного засобу, який оптимізує та піднімає туристичну діяльність на сучасний, якісно новий рівень. Крім цього використання таких технологій сприяє підвищенню рівня безпеки групи під час подорожі.

1. Дехтяр В.Д. Основи оздоровчо-спортивного туризму: Навч. посіб. Для зал. освіт. – К.: Науковий світ, 2003. – 203с.
2. Косенко В.М. Групові багатоденні пішохідні мандрівки. Практичний poradnik. – Вид-во Семенко Сергія “Мустанг”, 2002. – 240с
3. Романенко О.В. Туризм та спортивне орієнтування: Навчально-методичні рекомендації. – К.: КУТЕП, 2003. – 74с.
4. Ярошенко М.Б. та ін. – Військова топографія: Навч. посібник. – Тернопіль. Укрмедкнига. – 1999.